

Idéburet offentligt partnerskap i Region Värmland -förstudie

Revisionsrapport nr 8 2025

Ansvarig verksamhet	Revisionskontoret
Kontakt	Anders.Marmon@regionvarmland.se, 010-831 41 35
Datum	2025-09-11
Diarienummer	Rev/25029
Region Värmland Regionens hus 651 82 Karlstad	

1. Inledning

Regionens revisorer har ansvar för att genomföra årlig granskning av regionens samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet "Granskningsstrategi" i vilket de beskrivit de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Baserad på granskningsstrategin gör revisorerna en årlig riskbedömning och revisionsplan. I "Revisionsplan 2025" ingår en förstudie avseende Idéburet offentligt partnerskap (IOP).

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samverkansmodell mellan det offentliga och civilsamhällets organisationer med fokus på långsiktigt ekonomiskt stöd och gemensamt lärande. I dagsläget har ett flertal organisationer ingått ett sådant partnerskap med Kultur- och bildningsnämnden samt Hälso- och sjukvårdsnämnden. Det gäller bland annat Fritidsbanken, Afasiföreningen, Brottsofferjouren, Suicide Zero och Funktionsrätt Värmland.

I en granskning gällande Kultur- och bildningsnämndens utbetalningar av verksamhetsstöd med mera föreslogs att denna samverkansmodell kunde granskas närmare.

1.1 Syfte och frågeställningar

Det huvudsakliga syftet med denna förstudie var att ta reda på om det finns behov av och förutsättningar för att genomföra en fördjupad granskning inom området, samt att öka kunskapen hos regionens revisorer och revisionskontoret om Idéburet offentligt partnerskap i Region Värmland.

Granskningen skulle ge svar på följande revisionsfrågor:

- Vilka riktlinjer har Region Värmland avseende IOP?
- Hur ser organiseringen ut kring regionens arbete med IOP?
- Vilka organisationer har i nuläget avtal med Region Värmland och ur ser de fortsatta planerna ut?
- Vilka nämnder har tagit beslut om samverkan inom IOP och vilken uppföljning görs i nämnderna?

1.2 Avgränsning

Granskningen har avgränsats till en förstudie avseende Idéburet Offentligt Partnerskap i Region Värmland.

1.3 Revisionskriterier

Granskningen har utgått från Regionfullmäktiges beslut samt tillämplig lagstiftning, föreskrifter och riktlinjer.

1.4 Ansvarig nämnd

Kultur- och bildningsnämnden har tagit flest beslut om IOP men även Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat om ett antal IOP.

1.5 Metod

Granskningen har genomförts i form av dokumentstudier och intervjuer. Dokumentation till granskningen har lagts som bilagor till rapporten.

Bilaga 1 Rutiner för arbete med IOP - Idéburet Offentligt Partnerskap

Bilaga 2 Riktlinje Idéburet Offentligt Partnerskap – IOP

2. Granskningens resultat

Fakta Idéburet offentligt partnerskap (IOP):

Ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en överenskommelse om samverkan mellan offentlig och idéburen sektor i syfte att uppnå ett visst allmännyttigt mål. Region Värmland har flera IOP tillsammans med idéburna organisationer.

Idéburna organisationer har ofta särskild kunskap som är viktig för att möta förändringar och problem i samhället. Därför är samverkan mellan idéburen och offentlig sektor viktig för utvecklingen i samhället. Ett sätt att samverka är genom idéburet offentligt partnerskap (IOP).

Idéburet offentligt partnerskap är ett avtal mellan en eller flera idéburna organisationer och offentlig sektor. Syftet med IOP är att skapa långsiktiga samarbeten med ideella organisationer för att de i större utsträckning ska ha möjlighet att delta aktivt och bidra till samhällsutveckling. Samverkan handlar ofta om att tillsammans lösa ett samhällsproblem där den idéburna organisationen och den offentliga verksamheten båda bidrar med erfarenhet och kunskap.

När ett IOP arbetas fram ska alla parter vara överens om syftet med partnerskapet och vad man ska samarbeta runt. Det upprättas ett avtal som båda parter skriver under.

Riktlinje för Idéburet offentligt partnerskap

I Region Värmlands riktlinje för idéburet offentligt partnerskap tydliggörs vad ett IOP är och vilka regler som gäller för denna partnerskapsmodell.

En samverkan av det slag som beskrivs i riktlinjen ska tydliggöra de samverkande parternas roller och ge tydligare ansvarsfördelning för att förenkla och utveckla samarbetet mellan Region Värmland och idéburna organisationer. Syftet är att skapa mervärde för länets invånare och bidra till att uppnå Region Värmland övergripande mål.

IOP-överenskommelsen tecknas avseende en särskild verksamhet, som ägs av den idéburna organisationen. I dialog bestämmer parterna vad partnerskapet gäller,

vilken samhällsutmaning som identifierats, vilken part som ska bidra med vilka resurser, samverkansperiod etc.

Begreppet Idéburet Offentligt Partnerskap lanserades 2010 av organisationen Forum – idéburna organisationer med social inriktning efter ett behov som uttryckts av organisationer inom civilsamhället. Region Värmland har arbetat med IOP sedan 2018.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samarbetsform som möjliggör ett strukturerat samarbete där flera parter går ihop. Tillsammans tar parterna sig an en eller flera gemensamt formulerade samhällsutmaningar.

Ett IOP är en överenskommelse om *samverkan* mellan offentlig och idéburen sektor/civilsamhället. Flera aktörer från respektive sektor kan ingå i avtalet. Syftet är att gemensamt arbeta mot ett samhällsnyttigt mål och alla parter ska bidra med kunskap och erfarenheter.

Ett IOP är alltså ett partnerskap, här finns inte en beställare och en utförare.

Det finns ingen lag som reglerar IOP, endast riktlinjer.

Ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en överenskommelse om samverkan mellan offentlig och idéburen sektor i syfte att uppnå ett visst allmännyttigt mål. Region Värmland har flera IOP tillsammans med idéburna organisationer.

Idéburna organisationer har ofta särskild kunskap som är viktig för att möta förändringar och problem i samhället. Därför är samverkan mellan idéburen och offentlig sektor viktig för utvecklingen i samhället. Ett sätt att samverka är genom idéburet offentligt partnerskap (IOP).

Idéburet offentligt partnerskap är ett avtal mellan en eller flera idéburna organisationer och offentlig sektor. Syftet med IOP är att skapa långsiktiga samarbeten med ideella organisationer för att de i större utsträckning ska ha möjlighet att delta aktivt och bidra till samhällsutveckling. Samverkan handlar ofta om att tillsammans lösa ett samhällsproblem där den idéburna organisationen och den offentliga verksamheten båda bidrar med erfarenhet och kunskap.

En samverkan av det slag som beskrivs i riktlinjen ska tydliggöra de samverkande parternas roller och ge tydligare ansvarsfördelning för att förenkla och utveckla samarbetet mellan Region Värmland och idéburna organisationer. Syftet är att skapa mervärde för länets invånare och bidra till att uppnå Region Värmland övergripande mål.

IOP-överenskommelsen tecknas avseende en särskild verksamhet, som ägs av den idéburna organisationen. I dialog bestämmer parterna vad partnerskapet gäller, vilken samhällsutmaning som identifierats, vilken part som ska bidra med vilka resurser, samverkansperiod etc.

2.1 Vilka riktlinjer har Region Värmland avseende IOP?

Region Värmlands arbete utgår från RIKT-27305-v.2.0 Idéburet offentligt partnerskap (IOP), fastställd av Regionstyrelsen 2023-06-20. **se bilaga 2.**

Riktlinjen syftar till att tydliggöra vad ett Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) innebär samt vilka regler som gäller i Region Värmland för denna partnerskapsmodell. En samverkan av det slag som beskrivs i riktlinjen ska tydliggöra de samverkande parternas roller och ge tydligare ansvarsfördelning för att förenkla och utveckla samarbetet mellan Region Värmland och idéburna organisationer. Syftet är att skapa mervärde för länets invånare och bidra till att uppnå Region Värmland övergripande mål.

I riktlinjen finns en **checklista** att följa inför beslut om IOP. Frågorna i checklistan ska ge regionen vägledning om den tänkta organisationen uppfyller kraven för partnerskapsmodellen.

För arbetet med IOP finns också en rutinbeskrivning, vilken är ett levande dokument som revideras vid behov, **se bilaga 1.**

Rutinen behandlar: uppstart av IOP, arbete med IOP, uppföljning av IOP till ansvarig nämnd och även avslut av IOP.

2.2 Hur ser organiseringen ut kring regionens arbete med IOP?

De olika rollerna är inom arbetet med IOP är:

- IOP-ansvarig: har ett övergripande ansvar för att leda och utveckla arbetet med IOP som samverkansform och att ge stöd till IOP-handläggare.
- IOP-handläggare: har ansvar för specifika IOP-avtal och samverkan inom dessa. Leder och utvecklar det specifika samarbetet.
- Jurist: är tillgänglig som stöd till IOP-handläggare och IOP-ansvarig vid behov. Granskar alla IOP-avtal och säkerställer att de är korrekta.
- Administrativt stöd: sköter ekonomi och utbetalningar till de olika IOP:erna

I Region Värmland finns ett **Råd för idéburna organisationer**, som består av representanter för de idéburna organisationerna samt förtroendevalda och tjänstepersoner från Region Värmland.

Rådets uppgift är att skapa förutsättningar för att Överenskommelsens intention för samverkan verkställs samt att säkerställa att de aktiviteter som beslutas genomförs och följs upp. Rådets uppdrag styrs av ett samverkansavtal.

2.3 Vilka organisationer har i nuläget avtal med Region Värmland och ur ser de fortsatta planerna ut?

En sammanställning av nuvarande, beslutade IOP:er.

IOP:er i Kultur- och bildningsnämnden
Fritidsbanken
Värmlands Idéburna
Suicide Zero
Brottsofferjouren
Funktionsrätt Värmland
Agera
IOP:er i Hälso- och sjukvårdsnämnden
EBL-skolan
Frykcenter
Afasiföreningen

Det finns i nuläget också två organisationer som har ansökt om IOP och där förvaltningen nu har påbörjat beredning till beslutsunderlag.

2.4 Vilka nämnder har tagit beslut om samverkan inom IOP och vilken uppföljning görs i nämnderna?

Kultur- och bildningsnämnden har de flesta IOP:erna. Uppföljning sker i regel i enlighet med riktlinje, vartannat år. Det förekommer att man frångår det om särskilda skäl föreligger. Det kan till exempel vara så att en tidigare översyn och omförhandling av samverkan görs. Eller som fallet var inför 2025 då Kultur- och bildningsnämnden tog ett beslut om att höja några IOP-avtalssummor och revidering av samverkan och avtal sker i efterhand. Försening kan också ske om till exempel ansvarig handläggare är sjukskriven.

De organisationer som har avtal med Region Värmland följs årligen upp på Kultur- och bildningsnämndens möten. Representanter för organisationerna deltar på nämndens möten och informerar om verksamheten.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar för tre IOP:er: EBL-skolan, Frykcenter och Afasiföreningen.

En genomgång av protokoll för Hälso- och sjukvårdsnämnden avseende åren 2023, 2024 och hittills under 2025 visar ingen protokollförd uppföljning av de IOP-avtal som ingåtts med nämnden.

3. Sammanfattande bedömning

Det huvudsakliga syftet med denna förstudie var att bedöma om det fanns behov av och förutsättningar för att genomföra en fördjupad granskning avseende Idéburet Offentligt Partnerskap i Region Värmland, samt att öka kunskapen hos regionens revisorer och revisionskontoret.

Utifrån granskningens resultat är vår bedömning att vi har fått svar på de frågor som ställts, och vi kommer i nuläget inte att göra en fördjupad granskning. Området Idéburet Offentligt Partnerskap bör dock följas upp i det kommande granskningsarbetet, exempelvis genom att följa ett avtal från ansökan till beslut i nämnd, uppföljning och utvärdering.

Anders Marmon

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Bilaga: Källor

1. Rutiner för arbete med IOP – idéburet offentligt partnerskap i Region Värmland

2. Riktlinje Idéburet Offentligt Partnerskap RS/230793

Bilaga 1: Rutiner för arbete med IOP – idéburet offentligt partnerskap i Region Värmland

Uppstart av IOP

Det är alltid den externa aktören som tar initiativet till ett IOP. Arbetet för att ta fram ett IOP sker i följande ordning:

1. Tjänsteperson(er) från Region Värmland träffar representant(er) från föreningen för att beskriva hur Region Värmland arbetar med IOP som samverkansform samt gå igenom checklistan som finns i Riktlinje för IOP RS/230793.
2. Efter detta kan erforderliga underlag förberedas till aktuell nämnd.
3. Inför ett politiskt beslut om IOP ska ett avtal och en handlingsplan tas fram. Mall för avtal finns i riktlinjen. Allt tas fram i nära dialog mellan parterna och med stöd av jurist.

Arbete med IOP

Avtalet och riktlinjen reglerar formerna för samverkan. Stöd finns att tillgå hos IOP-ansvarig och jurist. Arbete med IOP som samverkansform ska präglas av ett gemensamt ägandeskap, tillit, öppenhet och dialog. Minst två avstämningsmöten / år är lämpligt. Beroende på innehåll i varje IOP kan avstämningsmöten ske olika ofta.

Riktlinje för IOP uttrycker att en årlig utvärdering bör genomföras. Region Värmland ska vara sammankallande till uppföljningsmöten. Denna uppföljning görs av ansvarig handläggare med eventuellt stöd av IOP-ansvarig och i dialog med den andra IOP-parten. I samband med uppföljningen ska den andra parten skicka in årsredovisning. Denna ska diarieföras.

Uppföljning av IOP till ansvarig nämnd

Vartannat år genomförs en fördjupad uppföljning och dialog med ansvarig nämnd. Möjlighet till justering eller utvidgning av partnerskapsavtalet (omförhandling) finns då och det är ansvarig nämnd som beslutar om detta. Om en omförhandling ska ske vid samma tidpunkt som uppföljning så görs det i samma ärende och endast en tjänsteskrivelse tas fram, men med två beslutspunkter.

Förslag på beslutspunkter till tjänsteskrivelse:

1. Uppföljning av idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Region Värmland och Organisation XX godkänns.
2. Idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Region Värmland och Organisation XX utökas med XXXXX kronor per helår med start från datum (t ex 1 juni 2026).

I samband med uppföljning till nämnd ska en bilaga läggas till tjänsteskrivelsen. Tjänsteskrivelsen ska hållas kort och övergripande, fördjupad information läggs i bilagan.

Om en omförhandling ska ske så läggs den informationen i en separat bilaga till tjänsteskrivelsen. Finns även ett äskande om omförhandling från den externa parten så kan detta läggas som ytterligare en bilaga. Om texten är kort kan man i stället välja att lägga in texten i bilagan för omförhandling, men då som tydligt markerad text.

Rubriker i mall för uppföljning (läggs som bilaga till tjänsteskrivelse)

- Kort beskrivning av samverkan genom IOP i Region Värmland
- Bakgrund, syfte och mål med aktuellt IOP-avtal.
 - Beskriv vilken plan eller strategi som IOP-avtalet bidrar till.
 - Skriv ut vilken samhällsutmaning som IOP-avtalet syftar till att lösa.
- Insatser som parterna går in med (ekonomi och arbetsinsatser)
- Måluppfyllelse och effekter (i den utsträckning som de är mätbara och hittills har uppnåtts)
- Identifierade utvecklingsområden

Rubriker i mall för omförhandling (läggs som bilaga till tjänsteskrivelse)

- Behovsbeskrivning och skäl för omförhandling.
- Konsekvensbeskrivning, vad händer om förfrågan om omförhandling avslås?
- Till mallen läggs bilaga med äskande från den andra parten i IOP-avtalet, alternativt skrivs detta in direkt i bilagan om omförhandling som en tydligt markerad text från den externa parten.

Vid eventuell omförhandling behöver själva IOP-avtalet skrivas om. Detta görs mellan IOP-parterna (tjänstepersonerna) efter att beslut om omförhandling är taget. Det nya IOP-avtalet ska godkännas av de signerade parterna och behöver inte tas upp för beslut i ansvarig nämnd. Signering kan ske genom att en digital signeringskedja startas.

Avslut av IOP

Även om partnerskapsavtalet gäller tills vidare har båda parter möjlighet att avsluta samverkan med sex månaders uppsägning, utan krav på specifika uppsägningsdatum. Ett IOP kan exempelvis avslutas om det inte längre kan anses uppfylla kriterierna eller om samverkan av annan anledning inte bedöms vara ändamålsenlig eller möjlig.

Vid ett eventuellt avslut av ett IOP ska ansvarig nämnd besluta om detta, samt att en avvecklingsplan ska tas fram mellan parterna. En avvecklingsplan behöver anpassas utifrån det aktuella avtalets förutsättningar och tas fram i dialog mellan parterna. Avvecklingsplanen ska diarieföras.

Roller i arbetet med IOP

IOP-ansvarig. Övergripande ansvar för att leda och utveckla arbetet med IOP som samverkansform. Stöd till IOP-handläggare.

IOP-handläggare. Ansvar för specifika IOP-avtal och samverkan inom dessa. Leder och utvecklar det specifika samarbetet.

Jurist. Tillgänglig som stöd till IOP-handläggare och IOP-ansvarig vid behov. Granskar alla IOP-avtal och säkerställer att de är korrekta.

Administrativt stöd. Sköter ekonomi och utbetalningar till de olika IOP:erna.

Bilaga 2. Riktlinje Idéburet Offentligt Partnerskap RS/230793

Riktlinje Kultur och bildning

Dokumentägare Henrik Svensson Folkhälso- och kulturdirektör.

Fastställare: Regionstyrelsen

Giltig fr.o.m. 2023-06-20 tillsvidare

Idéburet Offentligt Partnerskap - IOP

Gäller för: Region Värmland

Sammanfattning

Denna riktlinje syftar till att tydliggöra vad ett Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) innebär samt vilka regler som gäller i Region Värmland för denna partnerskapsmodell. En samverkan av det slag som beskrivs i riktlinjen ska tydliggöra de samverkande parternas roller och ge tydligare ansvarsfördelning för att förenkla och utveckla samarbetet mellan Region Värmland och idéburna organisationer. Syftet är att skapa mervärde för länets invånare och bidra till att uppnå Region Värmland övergripande mål.

Inledning

Värmland står inför både stora möjligheter och utmaningar. Vårt samhälle förändras i en allt snabbare takt och vi lever i en tid där samverkan blir allt viktigare för att nå goda resultat. Region Värmland och de organisationer som ingick i regionbildningen har under många år haft ett gott samarbete med idéburna organisationer. För att ytterligare stärka relationen antog Landstingsstyrelsen 31 januari 2018 "Överenskommelsen Värmland – för samverkan inom det sociala området mellan Region Värmland och den idéburna sektorn i Värmland", fortsättningsvis kallad Överenskommelsen. Överenskommelsen reviderades i januari 2019 då Landstinget i Värmland och kommunförbundet Region Värmland gick samman och bildade den gemensamma organisationen Region Värmland, samt uppdaterades och breddades till att omfatta hela idéburen sektor i oktober 2022.

Överenskommelsen är en regional avsiktsförklaring, där syftet är att möjliggöra långsiktig samverkan som stärker Värmland. Genom Överenskommelsen skapas goda förutsättningar för ett hållbart samhälle som bygger på delaktighet och skapar förtroende och kunskap om varandras unika uppdrag. Den är tänkt att fungera som en plattform för samverkan och innebär att samverkan grundas på en överenskommen värdegrund, överenskomna principer och bidrar till varaktigt partnerskap och en gemensam lärandeprocess.

I Region Värmland finns ett Råd för idéburna organisationer, som består av representanter för de idéburna organisationerna samt förtroendevalda och tjänstepersoner från Region Värmland. Rådets uppgift är att skapa förutsättningar för att Överenskommelsens intention för samverkan verkställs samt att säkerställa att de aktiviteter som beslutas genomförs och följs upp. Ett samverkansavtal styr Rådets uppdrag.

Genom en hållbar struktur för samverkan mellan den idéburna och den offentliga sektorn kan reella behov snabbare identifieras och kompetenser och resurser tillvaratas på bästa sätt. Flera offentliga välfärdstjänster har sitt ursprung i de idéburna organisationerna som i stor utsträckning arbetar preventivt med att stärka medborgarnas livskvalitet. Samverkan mellan idéburen och offentlig sektor är en förutsättning i både patientinriktade och invånarinriktade insatser för att möta samhällsutmaningar och behov. Hälsofrämjande och förebyggande insatser har en positiv inverkan på människors hälsa, samtidigt som de påverkar samhällsekonomi, social sammanhållning, trygghet, miljö och klimat. Den idéburna sektorn, med en mångfald av aktörer, är att betrakta som röstbärare, serviceproducenter och utförare.

Region Värmland har ansvar för välfärdspolitiska åtaganden och dialogen med den idéburna sektorn bidrar till att utveckla demokrati och välfärd. Med hälsofrämjande och förebyggande arbete i fokus, kan livskvalitet och hållbar utveckling i länet främjas utifrån befolkningens behov.

Vad är ett IOP?

IOP är en samverkansmodell mellan den offentliga och den idéburna sektorn. Modellen arbetades fram av *Forum – idéburna organisationer med social inriktning* på nationell nivå 2010, Syftet var att möjliggöra problemlösning mellan sektorer för ett hållbart samhälle. Under 2017 genomförde dåvarande SKL ett utvecklingsarbete med utgångspunkt i IOP med syfte att skapa mervärde och samhällsnytta för kommuner och regioner, att ge verktyg för att hantera komplexa frågor, bidra till innovativa lösningar, identifiera lagliga möjligheter samt tillvara de särskilda mervärden som idéburna organisationerna erbjuder.

Ett IOP är tillåtet när det inte existerar en marknad eller finns en konkurrenssituation. I många fall måste verksamhet som drivs av externa parter upphandlas, men en offentlig myndighet är inte alltid tvingad att upphandla sådan verksamhet. Enligt EU-kommissionens jurister och den svenska regeringen ska varje regional/lokal myndighet bestämma lämpligt finansieringsverktyg utifrån verksamhetens syfte och medborgarnas behov. Att ingå ett IOP är alltså fullt juridiskt möjligt.

De idéburna organisationerna bildas utifrån egna behov och regionen kan stötta på olika sätt. Organisationer och regionen kan även samarbeta i olika frågor. Samverkan av det slag som beskrivs i den här riktlinjen kan leda till tydligare gränser mellan de samverkande parterna, vilket ger tydligare ramar och ansvarsfördelning.

Traditionellt sett samverkar regioner och kommuner ekonomiskt med civilsamhället främst på två sätt – via normerande bidrag och upphandlade tjänster.

Två typer av normerande bidrag från Region Värmland kan sökas av idéburna organisationer - verksamhetsbidrag samt projektbidrag. Dessa kan beviljas för ett år i taget.

Upphandlande tjänster hanteras antingen enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) eller lagen om valfrihetssystem (LOV). Här är det den upphandlande parten som beslutar om verksamhetens utformning. I båda fallen är det den offentliga parten som har beslutandemakten, om villkoren för bidraget och om ramarna för upphandlingen.

IOP är en samverkansmodell som ligger mitt emellan normerade bidrag och offentlig upphandling. Modellen innebär att den idéburna organisationen bidrar till samhällsutvecklingen på ett mer konkret sätt än vad bidragen ger utrymme för, men som inte bygger på marknadsmekanismer och kommersiella kontrakt.

Vilken typ av aktörer kan vara aktuella för idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Syftet med idéburna organisationer är allmännyttigt. Organisationerna kan ha helt olika verksamhet och uppdrag, men gemensamt är att de ska möta ett behov hos invånaren och deras syfte är inte att skapa vinst för medlemmar eller ägare. Organisationerna ska vara demokratiskt uppbyggda där makten utgår från medlemmar och invånare. Även om syftet inte är vinst kan organisationerna ha en ekonomisk verksamhet och genom den skapa resurser för att främja sitt ändamål.

De organisationer som Region Värmland kan komma att sluta ett IOP med ska således uppfylla dessa kriterier.

Det finns en mängd olika begrepp som beskriver aktörer inom detta område. Försättningsvis kommer begreppet idéburna organisationer samt civilsamhället att användas i denna riktlinje för att beskriva de aktörer som kan vara aktuella att teckna en IOP.

När kan en IOP-överenskommelse ingås?

En nationell modell för IOP har arbetats fram av *Forum – idéburna organisationer med social inriktning*. Denna modell är antagen av SKR. Ett antal kriterier har tydliggjorts som ska vara uppfyllda för att en IOP-överenskommelse ska kunna ingås:

1. Partnerskap IOP sker på initiativ av den idéburna organisationen.
2. När IOP inte är del av grundfinansieringen till civilsamhällets organisationer (normerat föreningsbidrag).
3. När IOP inte är ett köp av tjänst eller verksamhet, utan en samfinansierad insats eller verksamhet med ambitionen att utvecklas och fungera över tid.
4. När IOP bygger på ett gemensamt samverkansbehov.
5. När IOP är ett led i att förverkliga ett politiskt program eller plan, där idéburna organisationerna lyfts fram som samverkanspartner.
6. När det inte finns en befintlig marknad eller en konkurrenssituation att vårda
7. När partnerskapet IOP verksamhet/insatser inte detaljregleras av regionen (LOU).
8. När den offentliga organisationen och den idéburna organisationen har ett gemensamt engagemang, ägarskap och styrning (via pengar eller andra insatser).
9. Partnerskapet IOP avses pågå under längre tid och utvecklas genom gemensam uppföljning, utvärdering och beslut.

IOP-överenskommelsen tecknas avseende en särskild verksamhet, som ägs av den idéburna organisationen. I dialog bestämmer parterna vad partnerskapet gäller, vilken samhällsutmaning som identifierats, vilken part som ska bidra med vilka resurser, samverkansperiod etc.

Processerna som kan leda fram till tecknandet av IOP med en eller flera organisationer bör kännetecknas av så öppen dialog som möjligt, utifrån principerna i Överenskommelsen Värmland. Regionens ambition är att ha dialogformer som bjuder in många idéburna organisationer och ökar antalet potentiella samverkanspartner inom ramen för kommande IOP.

Det är inte ett mål i sig med att använda IOP som samverkans- och överenskommelseform framför andra. Eftersom IOP är en överenskommelse som tecknas avseende en särskild och avgränsad verksamhet är det fullt möjligt

för en organisation med ett IOP att både få normerande bidrag och att delta i upphandlingar.

Användning av IOP

När Region Värmland tar ställning till medfinansiering av en viss verksamhet ska lämpliga finansieringsmodeller ses över. Vid översynen bör IOP vara ett av alternativen som utreds. För avstämning och dialog angående juridiska frågor bör upphandlingsenheten kontaktas. Förfrågan från idéburen organisation skall presenteras i respektive nämnd med hjälp av bilagd lathund. (Bilaga 1). Om IOP bedöms vara ett alternativ bör nedanstående kontrollfrågor ställas och formuleringsprocessen startar.

Förslaget presenteras och respektive nämnd tar beslut om finansiering för IOP, på samma sätt som respektive nämnd beslutar om eventuella föreningsbidrag och upphandlingar.

Identifierad samhällsutmaning och tillhörande IOP bör ha en tydlig koppling till aktuell plan eller strategi i Region Värmland.

En IOP ska utgå från ett långsiktigt samverkansbehov och är giltig tills vidare men ska som regel ha en möjlig revideringspunkt vartannat år.

Uppföljning och utvärdering

En handlingsplan tas fram i samband med tecknandet av partnerskapsavtalet. I den beskrivs gemensamma rutiner för uppföljning och samverkan. En årlig utvärdering bör genomföras. Region Värmland ska vara sammankallande till uppföljningsmöten. Vartannat år genomförs en fördjupad utvärdering och dialog med ansvarig nämnd. Möjlighet till justering eller utvidgning av partnerskapsavtalet finns då och det är ansvarig nämnd som beslutar om detta.

Även om partnerskapsavtalet gäller tills vidare har båda parter möjlighet att avsluta samverkan med sex månaders uppsägning, utan krav på specifika uppsägningsdatum. Ett IOP kan exempelvis avslutas om det inte längre kan anses uppfylla kriterierna ovan samt om samverkan av annan anledning inte bedöms vara ändamålsenlig eller möjlig. Vid ett eventuellt avslut av ett IOP ska ansvarig nämnd besluta om detta, samt att en avvecklingsplan ska tas fram mellan parterna.

Bilaga 1 – Checklista inför beslut om IOP

Uppfyller tänkt organisation följande:

Är verksamheten ett led i att förverkliga ett politiskt program eller plan, där idéburna organisationer särskilt nämns?

Är verksamheten initierad av den idéburna organisationen?

Verksamheten kan inte ses som en del av det normerande bidraget.

Det finns inte en befintlig marknad eller konkurrenssituation att vårda.

Är bägge parter med och finansierar verksamheten (via pengar eller andra insatser)?

Verksamheten detaljregleras inte av Region Värmland.

Vägledning för Region Värmland

I Region Värmland uppfylls detta bland annat via Värmlandsstrategin samt övriga övergripande Planer, såsom Nämndplaner, Folkhälsoplanen med flera.

Det bör inte vara regionen som beställer, då är troligen upphandling ett bättre alternativ.

Den verksamhet som ska upprätta en IOP-överenskommelse ska inte täckas av det ordinarie bidraget till idéburna organisationer.

IOP ska inte tecknas där det finns en fungerande eller potentiell marknad.

Ett IOP innebär att regionen går in som medfinansär. Det innebär att båda parter bidrar och det kan vara via pengar, lokal, resurser, utbildning eller liknande.

IOP bygger på samverkan och överenskommelsen ska övergripande reglera vad som ska göras. Tydligt förmedla vem som bidrar med vilka resurser och en handlingsplan med uppföljning ska synliggöras i den tecknade överenskommelsen.

Frågor att besvara:

- .
Varför vill vi ha samverkan?
- .
Vilken är den aktuella samhällsutmaningen?
- .
Vilken nytta ska de göra som inte kan åstadkommas i befintliga system?
- .
Vilken gemensam målbild och syfte har vi med samverkan
- .
På vilken nivå förväntar vi oss effekter?
- .
Var ska vi uppnå förändring?
- .
Hur ska vi se till att den idéburna parten har lika stort inflytande över processen?

Det är Region Värmland som har skyldighet att se att IOP-överenskommelsen inte är ett normerande bidrag eller går in under upphandlingskriterierna.

Revisionen är ett demokratiskt kontrollinstrument som på uppdrag av fullmäktige ska granska styrelsens och nämnders verksamhet samt presentera en revisionsberättelse. I Kommunallagen fastslås att revisorerna bland annat ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.*
- Om räkenskaperna är rättvisande, samt*
- Om nämndernas interna kontroll är tillräcklig.*

Vidare genomför revisorerna fördjupade granskningar inom områden där det finns betydande risker som kan medföra allvarliga konsekvenser.

Region Värmlands revisorsgrupp består av 7 revisorer som utses av Regionfullmäktige. Revisionen biträds av sakkunniga vid regionens egna revisionskontor samt av upphandlade revisionsbyråer.

Information om revisionen och revisionsrapporter hittar du här: [Revision - Region Värmland \(regionvarmland.se\)](https://regionvarmland.se)
